

Sygn. akt I NSNc 159/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Czubik (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Tomasz Demendecki,
Agnieszka Ewa Kaczmarek (ławnik Sądu Najwyższego)

w sprawie z powództwa Gminy Miejskiej K.

przeciwko M. T., S. T., N. T., K. T.

o eksmisję,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 5 maja 2021 r.,

skargi nadzwyczajnej wniesionej przez Prokuratora Generalnego od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 24 listopada 2006 r., sygn. I C (...),

- 1. uchyla pkt II zaskarżonego wyroku w części dotyczącej M. T. i przekazuje w tym zakresie sprawę Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania;**
- 2. oddala skargę nadzwyczajną w części dotyczącej N. T. i K. T.;**
- 3. odrzuca skargę nadzwyczajną w części dotyczącej S. T.;**
- 4. znosi wzajemnie koszty postępowania skargowego przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 listopada 2006 r., Sąd Rejonowy w K. w sprawie I C (...), nakazał pozwanym M. T., S. T., N. T. i K. T., aby opuścili i opróżnili ze swoich rzeczy lokal mieszkalny nr 14 znajdujący się w budynku nr (...) przy ulicy Kobierzyńskiej w K. i wydali go stronie powodowej (pkt I), ustalił, że pozwanym M. T., S. T., N. T. i K. T. nie przysługuje prawo do lokalu socjalnego z zasobów Gminy K. (pkt II), zasądził od pozwanych M. T., S. T., N. T. i K. T. na rzecz strony powodowej Gminy K. kwotę 200 (dwieście) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt III).

Sąd Rejonowy w uzasadnieniu wyroku wskazał, że skoro pozwani utracili tytuł prawny do zamieszkiwania w lokalu mieszkalnym i nie posiadają jakiegokolwiek skutecznego uprawnienia do władania tym lokalem, to orzeczenie ich eksmisji jest uzasadnione. Równocześnie uznał, że nie przysługuje pozwanym uprawnienie do otrzymania lokalu socjalnego zgodnie z przepisem art. 14 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, Dz.U. 2001, nr 71, poz. 733 z późn. zm., a ich sytuacja finansowa jest stosunkowo dobra bowiem wszyscy uzyskują regularne dochody, nie poszukują pracy i nie korzystają z pomocy opieki społecznej.

Od przedmiotowego wyroku apelację złożył pozwany S. T., jednakże wobec nieuzupełnienia braków formalnych została ona odrzucona i wyrok uprawomocnił się.

Od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 24 listopada 2006 r., I C (...), skargę nadzwyczajną złożył Prokurator Generalny.

Na podstawie art. 89 § 1 w zw. z art. 115 § 1 i § 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, t.j. Dz.U. 2019, poz. 825 ze zm. (dalej: ustawa o SN), z uwagi na konieczność zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej zaskarżył przedmiotowy wyrok w części, tj. pkt II, w którym Sąd ustalił, że pozwanym M. T., S. T. (zdaniem Sądu Najwyższego chodziło o „S.” a nie „S.” co wynika z treści skargi nadzwyczajnej i jest oczywistą omyłką skarżącego), N. T. i K. T. nie przysługuje prawo do lokalu socjalnego z zasobów Gminy K..

Na zasadzie art. 89 § 1 pkt 1 i 2 ustawy o SN, Prokurator Generalny zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie zasad, wolności i praw człowieka i obywatela, określonych w art. 30 i 75 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. 1997, nr 78, poz. 486 ze zm., takich jak: prawo do godności i ochrony prawa do mieszkania, poprzez brak orzeczenia o prawie do lokalu socjalnego w sytuacji, gdy w chwili orzekania M. T. miała przyznaną decyzją Komisji Lekarskiej ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia nr (...) w K. nr akt (...) (wypis z treści orzeczenia z dnia 20 maja 1991 r.) III grupę inwalidzką z jednoczesnym orzeczeniem o trwałym inwalidztwie i ograniczonym wskazaniem do zatrudnienia, a tym samym była osobą niepełnosprawną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej, Dz.U. 1998, poz. 414 ze zm., a wraz ze S. T. byli uprawnionymi do pobierania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, wobec czego Sąd orzekając wobec nich eksmisję bez prawa do lokalu socjalnego naruszył zarówno ich prawo do godności, jak i regulację gwarantującą minimalną ochronę przed bezdomnością osobom, które nie są w stanie we własnym zakresie zaspokoić swoich potrzeb mieszkaniowych;

2. naruszenie w sposób rażący prawa, t.j.: art. 14 ust. 1, art. 14 ust. 3, art. 14 ust. 4 pkt 2 i pkt 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (w brzmieniu obowiązującym na dzień orzekania, tj. 24 listopada 2006 r.) t.j. Dz.U. 2005, nr 31, poz. 266 ze zm., poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na orzeczeniu o eksmisji M. T., S. T., N. T. i K. T. z ustaleniem, że nie przysługuje im prawo do lokalu socjalnego bez zbadania z urzędu, czy zachodzą przesłanki do otrzymania takiego lokalu pomimo, że o przeprowadzenie dowodów w tym zakresie wnioskowała Gmina Miejska K. w piśmie z dnia 8 listopada 2006 r., a nadto z oświadczenia S. T. w dniu 5 marca 2004 r. wynikało, że jest on emerytem, a jego żona jest rencistą III grupy, podczas gdy w chwili orzekania M. T. miała przyznaną decyzją Komisji Lekarskiej ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia nr (...) w K. nr akt. (...) (wypis z treści orzeczenia z dnia 20 maja 1991 r.) III grupę inwalidzką z jednoczesnym orzeczeniem o trwałym inwalidztwie i ograniczonym wskazaniem do zatrudnienia, a tym samym była osobą niepełnosprawną w rozumieniu przepisów

ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej, Dz.U. 1998, nr 64, poz. 414 ze zm., a wraz ze S. T. byli uprawnionymi do pobierania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Na mocy art. 91 § 1 ustawy o SN, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części, tj. pkt II i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w K. z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania ze skargi nadzwyczajnej.

W uzasadnieniu skargi, Prokurator Generalny podniósł, że ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego w art. 14 nakładała na sąd obowiązek orzeczenia z urzędu o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego, bądź o braku takiego uprawnienia, przez osobę w stosunku do której uwzględniono żądanie opróżnienia lokalu. Dodatkowo ustawa wymagała, by sąd z urzędu badał, czy zachodzą przesłanki do orzeczenia prawa do lokalu socjalnego. Skarżący zwrócił uwagę, że Gmina złożyła wniosek o przeprowadzenie dowodów z dokumentów i zeznań pozwanych w charakterze strony na okoliczność nieistnienia przesłanek do otrzymania przez nich lokalu socjalnego oraz celem ustalenia ich sytuacji majątkowej. S. T. na rozprawie w dniu 24 listopada 2006 r., oświadczył iż pozwani osiągają dochody – on sam pobiera rentę w kwocie 1.800 zł, zaś M. T. z tytułu przysługującej III grupy inwalidzkiej równoznacznej ze stopniem lekkiej niepełnosprawności pobiera rentę w kwocie 500 zł miesięcznie. Powyższe winno obligować Sąd – obok brzmienia ustawy, do dokonania ustaleń, czy nie zachodzą okoliczności z art. 14 ust. 4 ustawy, w przypadku których Sąd nie może orzec o braku uprawnienia do otrzymania lokalu socjalnego.

W uzasadnieniu podkreślono, że Sąd – wbrew obowiązkowi badania tych okoliczności – oddalił wnioski dowodowe Gminy K. dotyczące zwrócenia się o akta Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Urzędu Skarbowego i pominął dowód z przesłuchania pozwanych M. T. i K. T. uznając go za zbędny w świetle niekwestionowania przez pozwanych okoliczności wskazanych przez stronę powodową. Ponieważ nie został dopuszczony dowód z dokumentacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd pominął dowód w postaci ostatecznej, nadal obowiązującej decyzji Komisji Lekarskiej ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia nr (...) w K.

nr akt (...) (wypis z treści orzeczenia z dnia 20 maja 1991 r.) przyznającej M. T. III grupę inwalidzką. Wydanie wskazanej decyzji, było równoznaczne z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

W dniu 20 marca 2008 r. pozwani zawarli ugodę z Gminą K. dotyczącą rozłożenia na raty kwoty zaległego czynszu, która w ratach została ostatecznie zapłacona. Pismem z dnia 5 sierpnia 2014 r. wniosek M. T. o przywrócenie umowy najmu przedmiotowego lokalu, został przez Zarząd Budynków Komunalnych rozpatrzony negatywnie.

Postanowieniem z dnia 30 marca 2015 r. Sąd Rejonowy w K. odrzucił skargę pozwanych M. T. i N. T. o wznowienie postępowania w sprawie I C (...) wskazując, że pozwani uchybili trzymiesięcznemu terminowi do wniesienia skargi. Postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z dnia 6 października 2015 r., I Cz (...), oddalono zażalenie pozwanych na ww. postanowienie Sądu Rejonowego. W toku postępowania przed Sądem Okręgowym ujawniono, że M. T. uzyskała w dniu 30 stycznia 2015 r. orzeczenie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności zaliczające ją do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, zaś N. T. decyzją Prezydenta Miasta K. z dnia 24 listopada 2014 r. został uznany z dniem 14 listopada 2014 r. za osobę bezrobotną.

Na skutek ugody zawartej z Urzędem Miasta K., eksmisja pozwanych orzeczona w sprawie I C (...) Sądu Rejonowego została wstrzymana do czasu zakończenia postępowania o sformułowanie i wniesienie skargi nadzwyczajnej.

S. T. zmarł w dniu 24 maja 2014 r.

W odpowiedzi na skargę nadzwyczajną Gmina Miejska K. oświadczyła, że wnioski w niej zawarte pozostawia do uznania Sądu.

Pismem z dnia 18 marca 2021 r., Prokurator Generalny poinformował, że Gmina K. nie dokonała eksmisji pozwanych z mieszkania przy ul. K. w K., zaś w chwili obecnej oprócz objętych wyrokiem N. T. i M. T. przedmiotowy lokal zajmują również A. T. i S. T. (odpowiednio żona i syn N. T.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Dopuszczalność wniesienia skargi nadzwyczajnej uwarunkowana jest spełnieniem szeregu przesłanek ustawowych, które w literaturze dzieli się na przesłanki materialne i formalne.

Wśród przesłanek materialnych wyróżnia się ogólne, które muszą stanowić podstawę każdej skargi nadzwyczajnej, oraz szczególne, spośród których przynajmniej jedna powinna być podstawą danej skargi nadzwyczajnej (K. Szczucki, *Ustawa o Sądzie Najwyższym. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 460).

Materialna przesłanka ogólna skargi nadzwyczajnej odnosi się do konieczności zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, zaś przesłanki szczególne – do naruszenia przez zaskarżone orzeczenie zasad lub wolności i prawa człowieka i obywatela określonych w Konstytucji, rażącego naruszenia przez orzeczenie prawa przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, lub oczywistej sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego (K. Szczucki, *op.cit.*, s. 461).

Przesłanki formalne odnoszą się do substratu zaskarżenia, terminu i podmiotów uprawnionych do wniesienia skargi. Zgodnie z art. 89 § 1 ustawy o SN, skarga nadzwyczajna może być wniesiona od prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego lub wojskowego kończącego postępowanie w sprawie, które nie może być uchylone lub zmienione w trybie innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia. Z kolei z art. 115 § 1 ustawy o SN (po nowelizacji) wynika, że skarga nadzwyczajna od prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie w sprawach, które uprawomocniły się po dniu 17 października 1997 r., może być wniesiona w okresie 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Stosownie do art. 115 § 1a ustawy o SN, skarga nadzwyczajna od prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, które uprawomocniło się przed jej wejściem w życie, może być wniesiona przez Prokuratora Generalnego lub Rzecznika Praw Obywatelskich. Oznacza to, że skargi nadzwyczajne od orzeczeń, które uprawomocniły się przed 3 kwietnia 2018 r., mogą być wnoszone tylko przez Prokuratora Generalnego lub Rzecznika Praw Obywatelskich (K. Szczucki, *op.cit.*, s. 460).

W przedmiotowej sprawie nie budzi wątpliwości legitymacja Prokuratora Generalnego do wniesienia skargi nadzwyczajnej, dochowanie terminu na jej wniesienie i jej dopuszczalność z perspektywy ustawowych ograniczeń w zakresie przedmiotowym (art. 89 § 3 i art. 115 § 1 ustawy o SN). Skarga nadzwyczajna

została wniesiona 20 maja 2020 r., czyli w okresie 6 lat od wejścia w życie ustawy o SN (tj. od 3 kwietnia 2018 r. do 3 kwietnia 2024 r.). Zaskarżone postanowienie zakończyło postępowanie w sprawie i uprawomocniło się po dniu 17 października 1997 r.

W sprawie brak podstaw do uchylenia orzeczenia bądź jego zmiany w trybie innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia. Brak podstaw do skargi o wznowienie bądź o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Przedmiotowe orzeczenie obecnie nie może być uchylone w innym trybie niż tylko poprzez wniesienie przez Prokuratora Generalnego skargi nadzwyczajnej.

Podstawą szczególną skargi nadzwyczajnej w przedmiotowej sprawie wskazaną przez Prokuratora Generalnego jest naruszenie przez zaskarżony wyrok w sposób rażący prawa.

Podstawa w postaci rażącego naruszenia prawa znajduje oparcie w art. 89 § 1 pkt 2 ustawy o SN, zgodnie z którym skarga nadzwyczajna może być wniesiona, o ile orzeczenie w sposób rażący narusza prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie. Przesłanka ta jest zbliżona treściowo do jednej z podstaw skargi kasacyjnej w postępowaniu cywilnym. Zgodnie bowiem z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. skargę kasacyjną strona może oprzeć na podstawie polegającej na naruszeniu prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie. Przepis art. 89 § 1 pkt 2 ustawy o SN zawiera w stosunku do tego przepisu dwie różnice: wymóg rażącego naruszenia prawa oraz brak zawężenia podstawy jedynie do naruszenia prawa materialnego. Podstawą skargi nadzwyczajnej może być tylko rażące naruszenie prawa, przy czym może to być także naruszenie prawa procesowego. W obu przypadkach, a więc w skardze kasacyjnej i w skardze nadzwyczajnej, konieczne jest wykazanie, że naruszenie prawa nastąpiło przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (K. Szczucki, *op.cit.*, s. 465).

Wobec powyższego można dodać, że na gruncie art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie polega na błędnym przyjęciu lub zaprzeczeniu związku, jaki zachodzi między faktem ustalonym w procesie a normą prawną [T. Ereciński, *Komentarz do art. 398(3)*

Kodeksu postępowania cywilnego (w:) T. Ereciński (red.), J. Gudowski, K. Weitz, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, tom III, Postępowanie rozpoznawcze*, LEX 2016, pkt 15]. Polega ono na błędnym podciągnięciu konkretnego stanu faktycznego pod hipotezę normy prawnej (błąd subsumcji). Naruszenie prawa materialnego w tej formie polegać może także na niezastosowaniu określonej normy prawnej do konkretnego stanu faktycznego, pomimo istnienia podstaw do dokonania subsumcji (wyrok Sądu Najwyższego z 3 lipca 1997 r., I CKN 179/97, LEX nr 81132). Gdy ustalony w sprawie stan faktyczny, będący podstawą rozstrzygnięcia, nie odpowiada hipotezie zastosowanej normy prawnej, oznacza to, że doszło do naruszenia prawa materialnego przez jego niewłaściwe zastosowanie (wadliwą subsumpcję) [postanowienie Sądu Najwyższego z 20 czerwca 1997 r., II CKN 246/97, LEX nr 81125]. Takie rozumienie naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie może być odniesione do naruszenia, o którym mowa w art. 89 § 1 pkt 2 ustawy o SN.

Natomiast przez rażące naruszenie prawa należy rozumieć naruszenie prawa na tyle wyraźne, że do jego ustalenia nie jest konieczne prowadzenie złożonych procesów intelektualnych (K. Szczucki, *op.cit.*, s. 467). Naruszenie prawa „rażące” jest czym innym niż naruszenie prawa „oczywiste”, czyli widoczne dla przeciętnego prawnika *prima facie* bez konieczności wnikliwej analizy (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 marca 2019 r., V CSK 326/18, LEX nr 2642149).

O rażącym naruszeniu prawa może być mowa wówczas, gdy miało miejsce naruszenie przepisu o takim znaczeniu dla prawidłowego rozpoznania, a także rozstrzygnięcia sprawy i uczyniono to w taki sposób, iż mogło to mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia (A. Kotowski, *Skarga nadzwyczajna na tle modeli kontroli odwoławczej*, Prokuratura i Prawo 2018, nr 9, s. 51-85).

Prokurator Generalny przywołał także wyrok Sądu Najwyższego z 20 marca 1996 r., II PRN 4/96 (OSNP 1996, nr 20, poz. 305), z którego wynika, że naruszenie prawa jest rażące wtedy, gdy w jego następstwie powstają skutki niemożliwe do aprobaty w świetle wymagań praworządności, czy też powodujące niemożność akceptacji zaskarżonego orzeczenia jako aktu wydanego przez organ praworządny państwa.

Ustosunkowując się do tego argumentu, należy zwrócić uwagę, że ocena tego, czy doszło do rażącego naruszenia prawa, jest uzależniona od: wagi naruszonej normy, tj. jej pozycji w hierarchii norm prawnych, stopnia (istotności) jej naruszenia i skutków naruszenia dla stron postępowania (wyrok Sądu Najwyższego z 8 maja 2019 r., I NSNc 2/19, LEX nr 2671165).

Nie ulega wątpliwości, że prawidłowe ustalenie komu przysługiwało prawo do lokalu socjalnego, dla porządku prawnego, zwłaszcza w zakresie ochrony praw lokatorów, ma kapitalne znaczenie. W orzecznictwie podkreśla się, że z art. 75 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej nie wynikają w sposób bezpośredni żadne prawa podmiotowe, ani roszczenia po stronie jednostki (tak np. wyrok TK z 12 stycznia 2000 r., P 11/98, podobnie uchwała Sądu Najwyższego z 19 maja 2000 r., III CZP 4/00), jednakże lokatorom gwarantuje się ochronę ich praw (wyrok TK z 17 marca 2008 r., K 32/05).

Przepis art. 89 § 1 ustawy o SN wymaga, aby korekta orzeczenia, która ma nastąpić w trybie postępowania zainicjowanego skargą nadzwyczajną, nie tylko wynikała ze stwierdzenia zaistnienia którejś z przesłanek z art. 89 § pkt 1-3 ustawy o SN, ale wiązała się również z koniecznością zapewnienia stanu zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, o której mowa w art. 89 § 1 *in principio* ustawy o SN. Warunek ten ustawodawca formułuje w koniunkcji z realizacją przesłanek z art. 89 § 1 pkt 1-3 ustawy o SN. Z istoty i aksjologii demokratycznego państwa prawnego wynika m.in. zasada pewności, co do prawa i prawidłowości stosowania prawa przez organy państwa. Orzeczenia sądowe powinny być sprawiedliwe, wydane w oparciu o przepisy prawa, które są stosowane i zinterpretowane w sposób prawidłowy, a w końcu powinny odzwierciedlać zebrany i poprawnie oceniony materiał dowodowy.

Zgodnie z dyspozycją art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. z dnia 7 lutego 2005 r., Dz.U. nr 31, poz. 266 z późn. zm.) sąd z urzędu bada czy zachodzą przesłanki do otrzymania lokalu socjalnego. Sąd, co prawda wzywał (k. 44) pozwanych M. T. (k. 47) i K. T. (k. 48) celem przesłuchania w charakterze stron pod rygorem pominięcia dowodu z ich zeznań,

przy czym wezwania prawidłowo pozostawiono w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia wobec powtórnego awizowania, ale pominął okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego oddalając wcześniej wnioski dowodowe powódki zawarte w piśmie z dnia 8 listopada 2006 r.

Analiza materiałów postępowania sądowego oraz akt Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. wskazują na niepełnosprawność M. T. i jej uprawnienie do pobierania świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Sąd orzekający był więc zobowiązany do zweryfikowania, czy M. T. i pozostali pozwani wypełniają przesłanki określone w art. 14 ust. 4 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego. Istnienie okoliczności uprawniających do otrzymania lokalu socjalnego (wg wówczas obowiązującej terminologii) Sąd był obowiązany badać z urzędu w stosunku do każdego z pozwanych.

Z pewnością Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku nieprawidłowo dokonał subsumcji stanu faktycznego stwierdzając, iż „nie zachodzi (...) jakkolwiek okoliczność przedstawiona w art. 14 ust. 4 omawianej ustawy, która nakazywałaby przyznanie pozwanym lokalu socjalnego”. Sytuacja M. T., jako chociażby osoby dotkniętej niepełnosprawnością o udokumentowanej III grupie inwalidztwa, powinna zostać zakwalifikowana z perspektywy patrząc art. 14 ust. 4 pkt. 2 ustawy o ochronie praw lokatorów.

Sąd Najwyższy nie przesądza w miejscu tym czy ocena wypełniania przez lokatorów przesłanki możliwości zamieszkania w innym lokalu niż dotychczas używany, o której mowa w art. 14 ust. 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (*in fine* tej jednostki redakcyjnej przepisu), mogła być w czasie wydania skarżonego wyroku dokonywana również przez pryzmat wyłącznie możliwości finansowej zapewnienia sobie samodzielnie przez lokatorów innego lokalu (np. w drodze nabycia mieszkania na własność lub wynajęcia na wolnym rynku). Ewentualny sposób interpretacji tego przepisu nie jest przedmiotem rozstrzygnięcia sądu w przedmiotowej sprawie (przepis ten uległ zresztą zmianie i w świetle jego obecnie obowiązującego brzmienia nie ma co do tego takich wątpliwości, które

niewątpliwie mógłby pojawiać się w treści przepisu w wersji obowiązującej w chwili wydawania orzeczenia przez sąd rejonowy). Sąd jednakże, niezależnie od powyższego, powinien był wziąć uprzednio pod uwagę wypełnianie przez lokatorów okoliczności enumeratywnie określonych w art. 14 ust. 4 wspomnianej ustawy, a następnie dopiero określić (w razie wypełniania tych okoliczności i jednocześnie pomimo ich występowania), czy osoby te mogą zamieszkać w innym lokalu (w obecnie obowiązującej wersji ustawy wprost dodano: „lub ich sytuacja materialna pozwala na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych we własnym zakresie”), co dopiero uzasadniałoby nieprzyznanie prawa do lokalu socjalnego (wg. obecnie obowiązujących przepisów nieprzyznania: uprawnienia do zawarcia umowy najmu socjalnego lokalu).

Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do uchylenia orzeczenia w stosunku do N. T. i K. T., co do których skarżący, wbrew dyspozycji art. 6 k.c., w żaden sposób nie wykazał rażącego naruszenia prawa. Wręcz przeciwnie, zdaniem Sądu Najwyższego w toku postępowania zakończonego zaskarżonym wyrokiem, sąd rejonowy prawidłowo ocenił sytuację tych lokatorów, przyjmując także prawidłowe dowody z dokumentów odnoszących się do nieposiadania przez nich statusu osób bezrobotnych.

Biorąc pod uwagę zakres zaskarżenia, którym objęto także nieżyjącego od 24 maja 2014 r. S. T. (wskazanie w zarzucie „S.” stanowi oczywistą omyłkę), ze względu na jego brak zdolności sądowej, na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 ustawy o SN Sąd Najwyższy co do niego skargę nadzwyczajną odrzucił.

Tym samym, zaskarżone orzeczenie w sposób rażący narusza prawo i powinno zostać uchylone dla zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej jedynie w stosunku do M. T..

Rozpoznając ponownie sprawę zgodnie z obowiązującymi normami prawa, Sąd dokładnie zbada (działając także z urzędu) sytuację pozwanych lokatorów ustalając prawidłowo czy i ewentualnie komu przysługuje uprawnienie do zawarcia

umowy najmu socjalnego lokalu w świetle obowiązujących przepisów ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego) zwracając uwagę także na to, kto aktualnie zajmuje przedmiotowy lokal.

Mając powyższe na uwadze i nie przesądzając o wyniku przyszłego postępowania, Sąd Najwyższy na podstawie art. 91 § 1 ustawy o SN orzekł jak w pkt 1-3 postanowienia. O kosztach postępowania Sąd Najwyższy rozstrzygnął zgodnie z zasadą określoną w art. 398¹⁸ k.p.c. stosowaną w postępowaniu skargowym z mocy art. 95 pkt 1 ustawy o SN.